

KRITERIJI ZA PROCJENU UČINKOVITOSTI MULTIMEDIJE

ICOM/CIDOC Radna grupa za multimediju

Svrha sastanka CIDOC Radne grupe za multimediju bila je rasprava o tome kakva bi trebala biti dobra multimedija u muzejima. Nakon početnog *brainstorminga* s prvog sastanka grupa je poželjna obilježja multimedije u muzejima izrazila pomoću pitanja na koja bi trebalo odgovoriti prilikom svake procjene multimedijских proizvoda (kioska, CD-ROM-a ili internetske stranice).

Pitanja se odnose na ove kategorije:

- sadržaj
- funkcionalnost
- sučelje
- primjena
- cjelokupni učinak

Sljedeći je sastanak bio posvećen konkretnoj primjeni pitanja na određene primjere (CD-ove ili internet stranice). Na posljednjem je sastanku Grupa raspravljala o multimedijским proizvodima i dopunila te izmijenila pitanja. Zaključili smo da se pitanja mogu primijeniti na oba formata, na CD i Internet, ali da još uvijek postoje brojne teškoće pri isporučivanju pravoga multimedijskog proizvoda putem Interneta.

Grupa smatra da navedeni kriteriji znatno pomažu pri analizi multimedijских proizvoda, a pitanja su ponajprije namijenjena stručnim recenzentima ili dizajnerima multimedije u muzejima.

Grupa planira ponoviti opisani pokus 1998. u Melbourneu, na sastanku ICOM-a, gdje će raspravljati o korisnosti razrade formalnijeg upitnika. U međuvremenu pozivamo sve članove CIDOC-a da navedene kriterije primijene na multimedije koje osmišljavaju ili revidiraju te da svoja opažanja o tome podijele s nama putem CIDOC-ova popisa tema za raspravu.

Jannifer Trant, predsjednica CIDOC-ove Radne grupe za multimediju, članovi prisutni na sastanku CIDOC-a u Nürnbergu, Njemačka, 8. do 10. rujna 1997.

SADRŽAJ

1. Je li sadržaj privlačan i originalan?

2. Jesu li sadržajni elementi raznoliki?

2.1. Obuhvaća li multimedija tekst, govor, glazbu, nepokretne slike, pokretne slike, igre, testove te

mogućnosti slobodnog unosa teksta, crteža, govora ili zvuka, pohranu slike, stvaranja multimedije itd.?

2.2. Je li odabir sadržajnih elemenata bio vođen samim sadržajem?

3. Odgovara li sadržaj odabranom formatu? Odgovara li medij poruci?

4. Je li sadržaj predstavljen razumljivo, onako kako to zahtijeva mjesto i način isporuke multimedije?

5. Je li sadržaj dosljedno i jasno predstavljen?

6. Jesu li u obzir uzete korisnikove mogućnosti i obilježja? Razlikuje li se izlaganje sadržaja ovisno o:

- 6.1. korisnikovoj stručnosti;
- 6.2. korisnikovoj zainteresiranosti;
- 6.3. korisnikovu predznanju;
- 6.4. korisnikovoj dobi;
- 6.5. korisnikovu prethodnom korištenju sustavom i poznavanju načina kretanja kroz njega;
- 6.6. kontekstu korisnikova korištenja multimedijom?

7. Jesu li predmeti predstavljeni:

- 7.1. točno
- 7.2. "istinito"
- 7.3. odgovorno
- 7.4. osjećajno

8. Je li svaki izvor sadržaja jasno prepoznatljiv?

- 8.1. Razlikuju li se činjenice od mišljenja urednika?
- 8.2. Je li ton izlaganja uvijek autoritativan ili dopušta pitanja, sumnje, nesigurnosti?

9. Je li informacija o muzejskim predmetima potpuna? Obuhvaća li:

- 9.1. datume
- 9.2. materijalni opis

10. Postoji li čvrsta referenca kad je riječ o bojama reprodukcija? Postoje li dani podaci o procesu stvaranja reprodukcije?

11. Potiče li multimedija posjetitelja da uživo vidi predmet o kojemu je riječ?

12. Koliko su bogati i prikladni linkovi? Koliko je široko područje koje pokrivaju? Koliko su linkovi korisni?

13. Mogu li se razumjeti kontekst i značenje predmeta?

13.1. Može li se odrediti vremenski i prostorni kontekst? Možemo li odrediti suodnos s drugim predmetima?

14. Uzima li multimedija u obzir kulturološke razlike?

14.1. Uzima li u obzir činjenicu da različiti korisnici imaju različito predznanje o kulturološkoj komponenti sadržaja?

14.2. Je li multimedija višejezična?

15. Postoje li nejasnoće vezane za prava korištenja materijala?

15.1. Jesu li prava izrijekom priznata?

FUNKCIONALNOST

1. Koliko je sustav interaktivan?

1.1. Jesu li svi izbori unaprijed određeni?

1.2. Prihvaća li sustav korisnikove informacije u obliku parametara za pretraživanje, a zatim pruža nepromjenjiv izbor unaprijed određenih kategorija?

1.3. Reagira li sustav na unos korisnika i koristi li se tim unosom za preoblikovanje ponuđenog izbora?

1.4. Postoje li dijelovi koje korisnik stvara i / ili koje može pohraniti i zatim se njima koristiti kao materijalom za izradu nečega novog?

2. Može li korisnik pretraživati stranice? Odgovaraju li kriteriji pretraživanja korisnikovim kriterijima?

2.1. Prihvaća li pretraživanje nepoznate parametre ili parametre koji nedostaju?

2.2. Daje li pretraživanje precizne rezultate unatoč parametrima koji nedostaju?

3. Može li korisnik ispisati pronađene informacije djelomično ili u potpunosti?

4. Jesu li korisniku ponuđeni alati ili metode koji omogućuju interakciju sa sadržajem?

4.1. Koliko je takvih "alata" ili metoda?

4.2. Koje su vrste?

4.3. Jesu li bitni za prirodu sadržaja?

4.4. Jesu li "alati" prikladni i privlačni?

5. Jesu li na bilo koji način opisane funkcije sustava?

5.1. Jesu li opisane jasno i dosljedno?

5.2. Jesu li predstavljene sve funkcije?

6. Može li korisnik s virtualnim predmetom činiti ono što s pravim ne može, npr. promijeniti osvjetljenje, čuti ga ili ga razložiti / rekonstruirati?

7. Bilježi li multimedija povijest korisnikove interakcije s njom?

7.1. Može li se sustav koristiti tom poviješću pri davanju povratne informacije o posjetu stranicama?

7.2. Može li se sustav koristiti tom poviješću kako bi prilagodio ponuđene informacije korisnikovu interesu / povijesti korištenja Internetom?

7.3. Može li korisnik znati koje je stranice već posjetio?

8. Mogu li korisnici na bilo koji način komentirati stranice?

8.1. Obuhvaća li stranica na bilo koji način korisničke komentare?

9. Može li se sadržaj dopuniti / osuvremeniti?

10. Koliko je javnost svjesna postojanja multimedijskog projekta?

10.1. Je li multimedija dostupna široj javnosti?

10.2. Je li upisana u opće indekse dostupnih multimedija?

10.3. Može li se pronaći ta internetska stranica?

Obuhvaća li ona i metapodatke?

10.4. Kako se multimedija distribuira?

SUČELJE

1. Je li struktura sustava očita?

1.1. Je li njegova struktura intuitivna?

1.2. Je li dosljedna?

1.3. Je li predvidiva?

2. Jesu li metode pomoću kojih se predmeti obrađuju jasne i je li ih moguće brzo svladati?

3. Je li ustrojstvo vizualnih elemenata očito i može li se brzo svladati?

3.1. Jesu li ikone razumljive?

4. Dostavljaju li se informacije u prihvatljivom vremenskom roku?

4.1. Jesu li skupine podataka prihvatljive veličine?

4.2. Može li korisnik odrediti njihovu veličinu?

5. Je li cjelokupni dizajn prihvatljiv i dopadljiv?

5.1. Jesu li takvi fontovi?

5.2. Jesu li takve boje?

5.3. Je li takav raspored elemenata na ekranu?

5.4. Je li pri dizajniranju stranica uzet u obzir oblik ekrana?

6. Je li cjelokupni dizajn dobro primijenjen na svaku pojedinu podskupinu?

7. Može li korisnik izmijeniti način predstavljanja informacija?

7.1. Može li izmijeniti veličinu prozorčića?

7.2. Može li izmijeniti jezik?

7.3. Može li izmijeniti kategorije prikazanih informacija?

7.4. Može li izmijeniti raspored elemenata na ekranu?

8. Je li način kretanja kroz multimediju pogodan za uporabu?

8.1. Je li dosljedno osmišljen?

8.2. Odgovara li interesima korisnika?

9. Postoji li navigacijska mapa?

9.1. Pomaže li ona korisniku pri orijentaciji unutar izloženog sadržaja?

9.2. Pomaže li ona korisniku shvatiti zadane funkcije?

9.3. Je li točna i potpuna?

10. Postoji li pomoć?

10.1. Bavi li se ta rubrika bitnim temama?

10.2. Je li kontekst uzet u obzir?

10.3. Pruža li korisniku potrebnu pomoć?

11. Može li korisnik zaustaviti prezentaciju kad god poželi?

11.1. Ako nakon prekida želi nastaviti s prezentacijom, mora li se vratiti na početak?

12. Može li korisnik izaći iz sustava kad god poželi?

13. Je li ambalaža CD-ROM-a prikladna i dopadljiva?

13.1. Je li priložena i brošura kao pomoć pri snalaženju?

PRIMJENA**1. Radi li sve kako treba?**

- 1.1. Postoje li linkovi koji ne vode nikamo?
- 1.2. Postoje li "slijepe ulice"?

2. Funkcionira li multimedija u drugim platformama?

- 2.1. Funkcionira li i u drugim programima za pretraživanje?

3. Može li se multimedija pokrenuti samo u posebnom okruženju?

- 3.1. Postoje li posebni zahtjevi vezani za hardver i softver?
- 3.2. Jesu li potrebne posebne konfiguracije?
- 3.3. Zahtijeva li internetska stranica posebne programske dodatke?

4. Instalira li se program jednostavno?

- 4.1. Mijenja li program postojeće parametre sustava?
- 4.2. Je li jasno koji su se parametri izmijenili prilikom instalacije?
- 4.3. Postoji li program za deinstalaciju?

5. Može li se izgrađeno proširivati?

- 5.1. Je li jasan metadizajn?

6. Je li sadržaj lako preseliti?

- 6.1. Može li se sadržaj ponovno koristiti? Može li se arhivirati?
- 6.2. Je li logika sustava neovisna o samom stroju?

7. Je li implementacija dograđiva?**CJELOKUPNI UČINAK****1. Je li multimedija jedinstvena i privlačna?**

- 1.1. Zaokuplja li pozornost i može li se smatrati nezabornim iskustvom?

2. Je li očita svrha multimedije?**3. Je li lako dostupna?**

- 3.1. Je li distributer dobro poznat?
- 3.2. Sadržava li sam CD-ROM informacije o narudžbi?

4. Je li cijena prikladna?

Prijevod s engleskog jezika: Ana Babić

Preuzeto s mrežne stranice:

<http://www.archimuse.com/papers/cidoc/cidoc.mmwg.eval.crit.html>

CIDOC Multimedia Working Group / Multimedia Evaluation Criteria, Nürnberg, Germany, September 8- 10 1997